

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ กระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์ : กรณีศึกษา สมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าหัตถกรรมภาคเหนือ

ชื่อผู้เขียน นางสาวปิยะฉัตร ไกร์วานิช

ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ชัยยศ สันตวิงษ์ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิตยา เจริญประเสริฐ กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์และ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคลัสเตอร์ ตลอดจนความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อลักษณะของคลัสเตอร์ กิจกรรม โครงการ ประโยชน์ที่ได้รับและปัญหาที่ประสบของสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าหัตถกรรมภาคเหนือ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านหัตถกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ มีกระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์ อย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์ที่สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์ ที่เสนอโดยบริษัท Innovation & System ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งจำแนกระยะการพัฒนา แบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะเริ่มต้น ระยะบ่มเพาะ ระยะการสร้างคลัสเตอร์ และระยะการพัฒนาคลัสเตอร์ มีกระบวนการในการพัฒนาคลัสเตอร์ ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขต การรวบรวมข้อมูล การรวมกลุ่มและสร้างภาระความผูกพันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างองค์ประกอบ การวิเคราะห์คลัสเตอร์ การพัฒนาความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ การทำให้เกิดความเชื่อใจและสร้างชื่อเสียง การวางแผนปฏิบัติการ การทำคลัสเตอร์ให้สมบูรณ์ การพัฒนาพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาโอกาสทางการตลาด การสร้างนวัตกรรมทางการตลาดและผู้นำทางการตลาด

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคลัสเตอร์ของสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าหัตถกรรมภาคเหนือ ประกอบด้วยปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ปัญหาค่าคอมมิชชั่น และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ผู้นำ ทีมงาน และผลสำเร็จร่วมกัน

ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับลักษณะของสมาคม ตามรูปแบบ ลักษณะของคลัสเตอร์ โดยเปรียบเทียบกับลักษณะของคลัสเตอร์ที่เจริญสมบูรณ์แล้ว ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ การรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่น การเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ความร่วมมือ การเรียนรู้ ร่วมกัน การแข่งขัน และประสิทธิภาพโดยรวม พบว่า ลักษณะของคลัสเตอร์ของสมาคมปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมทำให้มีประสิทธิภาพโดยรวม อยู่ใน ระดับมาก สำหรับลักษณะการรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่น การเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ความร่วมมือ การเรียนรู้ร่วมกัน และการแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการที่มีประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง สำหรับโครงการ กิจกรรมของสมาคม ที่สมาชิกส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์ในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมการออกงานแสดงสินค้าของวิสาหกิจของตึกแต่งบ้าน กิจกรรมการจัดอบรมสัมมนา และโครงการศูนย์บริการออกแบบสินค้าหัตถกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าหัตถกรรม ภาคเหนือ เป็นประโยชน์ด้านการตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกับสมาชิกอื่นๆ รองลงมาเป็นการออกงานแสดงสินค้าในประเทศและการอบรมสัมมนา ตามลำดับ

ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า มีปัญหามากที่สุดเรื่องการสื่อสารระหว่างสมาคมกับสมาชิก มีการกระจายไม่ทั่วถึง

สำหรับทิศทางการพัฒนาคลัสเตอร์ สมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าหัตถกรรมภาคเหนือ มุ่งเน้นกระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการตลาดและผู้นำตลาด โดยมีเป้าหมายอยู่ที่งาน "World Craft Expo" ในปี พ.ศ. 2552

Independent Study Title The Cluster Development Process : A Case Study of Northern
Handicraft Manufacturer and Exporters Association

Author Miss Piyachat Kriwanit

Degree Master of Business Administration

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Chaiyot Suntivong Chairperson

Asst. Prof.Dr. Nittaya Jariangprasert Member

Abstract

This research is aimed to study the cluster development process ,factors influence to cluster development process. Also the opinion toward the cluster characteristic, project activities, project benefit and problems of the Northern Handicraft Manufacturers and Exporters Association,NOHMEX.

The study found that chiangmai handicraft entrepreneur have continuous improvement on cluster development process. This improvement is correspond to the concept present of Innovation&System Ltd, New Zealand which separate the development into 4 steps. Initiation , incubation, implementation and improvement. The development process is included of scoping, gathering data, mobilizing and engaging stakeholders, building constituency, cluster analysis, developing a strategic agenda, building trust and identity, action planing, completing cluster projects, developing a strategic partnership for economic development process, developing market opportunities and building market innovation and market leadership.

Factors influence to the development of the NOHMEX are including external factors. Those are changing in economic condition, decreasing in number of tourist, the commission problem and the supporting from government. The internal factors are leadership, teamwork and short term wins.

The opinion of member toward the cluster characteristic by comparing with the complete cluster model which is composed of concentration, connectivity, collaboration, collective learning, competition and collective efficiency. They found that the current cluster characteristic is overall resulted on average. High result is scored for the collective efficiency. Concentration , connectivity, collaboration, collective learning and competition are on average.

The member opinion toward the benefit of projects/activities are on average level. For the projects/activities which the member found that bring much benefit are Bangkok International Gift& Houseware Exhibition, training and the craft design service center.

For the most benefits that member get from being member of the NOHMEX is the marketing benefit, especially in sharing information and experience.

In case of the problem, they are dealing with the communication between member and association.

For the direction of cluster development in the future, the NOHMEX focus on building market innovation and market leadership process. The target is set on the World Craft Expo, which will be set up on B.E 2552.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved